

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

**„Kaj je sedaj bolj potrebno, kakor da narodom zopet zavлада mir in resnično
bratstvo?“**

**Papež Benedikt XV.,
ki ukazuje vsem duhovnikom, da mašujejo za mir.**

Za mir.

Zopet je sveti Oče povzdignil svoj glas pred celim svetom, da bi poklical vsem narodom v spominu dolžnosti človečanstva in bratstva. Storil je to na način, ki ne more dati povoda nobeni strani, da bi ga dolžila pristranosti. Sveti Oče se drži strogo nevtralnosti v tej vojski, in to mu je mogoče, ker stoji na čisto cerkvenem stališču.

Njegov poziv se obrača do vseh duhovnikov sveta, da naj, enako svetemu Očetu, darujejo na praznik sv. Petra in Pavla sveto mašo za mir med narodi in državami. Po celem svetu pojde ta glas, in poslušali ga bodo širom zemske oble. V strašnem vrvenju medsebojnega sovraštva bo zasijal vsaj en dan žarek ljubezni, mesto divjih vojnih klicev, katerih odmeva boja pijano časopisje, se bo slišal glas onih, ki priznavajo, da nimajo Boga za očeta, ako nimajo svojih soljudi za brate.

Mir in resnično bratstvo naj zavladal! Tako kliče papež vsem narodom brez izjeme, velikim in malim. To je najpotrebnejše. V tem je podlaga za zadovoljivo rešitev vseh drugih vprašanj. Na tej poti, kakor sedaj, ko se vse zanaša le na rešitev s silo, je končna rešitev sprav nemogoča.

Na bojnem polju bobnenje topov in grozote strupenih plinov, na političnem polju pa zmerjanje in zburjanje sovražnih strasti, medsebojno hujskanje in zastupljanje javnega mnenja — to ni ozračje, iz katerega bi moglo nastati razpoloženje, ki bi nagnilo narode do pravične ureditve mednarodnih sporov. Ako pride končna ureditev v srditem

bojnem razpoloženju, bodo mali od velikih poteptani.

Za nas je rešitev le na tej poti, ki nam jo kaže Kristusov namestnik.

Bankerot!

Zadnjič smo pisali o polomiji; danes pišemo o bankrotu. Politika Jugoslovanskega kluba in njegovih lahkovernih podreptnikov je bankrotirala. Kdor o tem kaj dvomi, naj bere poročilo „Sl. Naroda“ o zadnji seji Jug. kluba. Nič ne označuje bolj popolne obupanosti, ki vlada med poslanci Jugoslov. kluba, kot predlog, naj vsi jugosl. poslanci položijo svoje mandate! To kaže na razpoloženje, popolnoma enako onemu trgovcu, ki vidi da mu ne preostane drugo kot zapreti in nesti ključke — k sodnji.

Popolen bankrot! In v tako kratkem času! In bankrot po krivdi podjetnika. Nihče ne more oprostiti vodilnih članov „Jug. kluba“, da so oni in samo oni krivi političnega poloma, ker so gospodarili z uprav vzgledno lahkomišljenostjo in opustili vsako tudi najmanjšo previdnost in modrost pri vodstvu jugoslovanskega čolna. To, kar so nameravali in imenujejo „politiko“, to je igrača z usodo naroda. Nobena nesreča bi ne bila, nasprotno, le pridobitev za naš narod, če bi ti nesrečni akterji izgubili čimprej iz političnega pozorišča. Toda, kar so ti nepremišljeni „voditelji“ napravili, kdo nam to vrne? Vse je zgubljeno, kar je bilo pridobljeno v tridesetletnem marljivem delu. In pa še dolg! V takem položaju se nahaja danes jugoslovanska politika, kateri

je obetal dr. Korošec lansko jesen, da bo uspela čez pol leta! Uspela je, toda namesto navzgor, je šla navzdol... Kmalu bo prišel dan, ko bo narod, ki je danes zapeljan, spregledal celo mizerijo bankrotstva in potem se bo začela pred celim narodom pravda radi krivde na tem žalostnem polomu. — A kaj bo to vse pomagalo, ko nam nihče ne vrne zapravljenega premoženja! Morda bo treba začeti in zopet bo treba tridesetletnega marljivega dela resnih, za blagor naroda vnetih mož, da nam znova pridobijo, kar so napravili lahkomišljenci, nevedneži, zaslepljenci, naivneži in popolni slepci, ki danes vozijo križem tje v en dan na razburkanem valovju sedajnega časa.

Neizmerna žalost nas navdaja, ko vidimo, da bi bilo lahko drugače, da bi naš narod že danes lahko imel častno mesto med narodi našega cesarstva in se pripravljajal zasrečno bodočnost. A gotovi ljudje so to preprečili in zadali našemu narodu hujše rane, kot vsi narodni nasprotniki skupaj: in to pod vablivo trdiko skrajnega narodnega radikalizma. A namesto ponosnih zračnih gradov, ki so jih gledali v svoji bujni fantaziji, je prišel — bankrot!

Vsem, ki so dobre volje!

Dr. Srebrniču v odgovor.

V „Slovenca“ je priobčil profesor dr. Srebrnič članek proti nam, ki je tako zmešan, da res obžalujemo žalostno razpoloženje, v katero so zašli že nekateri mladinski inteligenti. — Dobili smo na ta članek od dveh cenjenih somišljenikov nekaj odgovora: Prvi slove:

„Odložite laž in govorite resnico vsak svojemu bližnjemu...!“ Te besede sv. Pavla

LISTEK.

Cudne zgodbe in dogodbe.

Piše Janez Obglavljen.

XV.

Kako je kmet vruga prevaril.

Ako se niso naši dragi čitatelji preveč prestrašili zadnjič slabe družbe, v katero smo jih popeljali, jim hočem povedati, kako je vrug držal svojo pogodbo in Urbanov stric tudi.

Vrug je pomagal, kar je mogel. Vozil je gnoj, oral in kopal, da mu je s čela teklo. Ko je bilo vse opravljeno, je Urbanov stric vsejal pšenico. Vrug pa je pazil, da je dobro rastlo. Preganjal je miši in zatiral črve, in če je videl, da se na točo pripravlja, je vse oblake nad Urbanovo njivo razpihal.

Lepo je rastlo, in ljudje so rekli: Glejte ga Urbanovega strica, ta pa zna; vse mu gre po sreči.

Ko je prišla žetev, je potegnil Urbanov stric pogodbo iz žepa in je dejal: „Dobro si delal, vrug, in si zaslužil svoj delež. Sedaj

vzemi, kar je tvojega. Jaz vzamem to, kar iz zemlje raste, ti pa to, kar je v zemlji.“

Tako sta razdelila pšenico. Vrug se je kisló držal, pa ni mogel nič opraviti proti pogodbi.

„Prekanil si me, Urbanov stric,“ je dejal vrug, „pa bodi za letos! Prihodnje leto pa dobim jaz to, kar iz zemlje moli, pa naj tebi ostane to, kar je v zemlji!“

„Velja“, je rekel Urbanov stric. „Pa izpremeniva!“

Zopet je vrug pomagal po vseh svojih močeh. Vozil je gnoj, oral in kopal in se je bolj potrudil, kot je dejal: Sedaj pridem jaz do vžitka.

Urbanov stric je vsejal krompir. Vrug pa je zopet stražil in varoval njivo kot bi bila njegova. Lovil je miši in zatiral črve, da je bilo veselje pogledati njivo. Nobena njiva ni bila tako okopana, kakor Urbanova.

Ko sta delila, je dobil vrug to, kar je iz zemlje gledalo, Urbanov stric je pa krompir pospravil.

Grdo je bil v peklu ozmerjan vrug od svoje stare matere, ko ji je kot svoj pridelek prinesel krompirjevo v kuhinjo.

Ves divji je priletel nad Urbanovega strica in je dejal: „Tretjič me pa več ne boš osleparil. Prihodnje leto bo moje to, kar je v sredi, tvoje pa to, kar je ob straneh.“

„Velja“, je rekel Urbanov stric. „Pa tako narediva!“

Zopet se je vrug potrudil in je njivo pognojil in zoral. Urbanov stric je pa vsejal koruso.

Ponosno je zrastle korusa in delala lepo klasje.

Ko sta delila, je dobil Urbanov stric zrnje, vrug pa storže.

Zopet je vrug grdo gledal, pa si ni mogel pomagati, ker je bila tako pravična po pogodbi.

„Trikrat si me osleparil,“ je zakričal vrug, „in vedno sem se držal besede. Zdaj pa pride zadnja točka: Dušo sem!“

Kar krepplji so mu zrasli, dolgi in ostri kakor jastrebovi. Silil je v Urbanovega strica, da mu dušo iztrga.

Urbanov stric je pa dejal: „Nisva o duši še nič zapisala. Rekel si, da o tem govoriva pozneje. Odloživa za prihodnje

je postavila „Resnica“ na čelo vsemu svojemu delu. Teh besed sem se nehote spomnil, ko sem z nevoljo odložil pisanje dr. Jos. Srebrnič v „Slovincu“ z dne 7. maja l. l., naslovljeno: „Ko hiša gori...“ Medtem ko stopajo pristaši stare S. L. S. oziroma nove S. K. Z. z vedno večjo samozvestjo in odločnostjo na dan, se zdi, da se bori v slovenskem časopisju za nadvlado Voltaireova maksima: laž in obrekovanje, ironija in perfidnost.

Kaj je hotel g. profesor zgodovine povedati oziroma kaj je napisal? Kratka analiza njegovega izvajanja vsebuje komaj dvojno, že neštetokrat povedano misel: Pristaši S. K. Z. so vredni prokletstva, ker so nasprotni plemenitemu teženju svojega nadpastirja; S. K. Z. ovira od svojega početka sem uresničenje jugoslovanskega vprašanja, ker pobija kooperacijo z drugimi slovenskimi strankami za doseg majniške deklaracije.

O prvi točki namenoma ne govorim. O razmerju duhovščine in laikov do svojega nadpastirja se je prav v zadnjem času toliko razpravljalo, da tako gorostasno neumevanje razmer na Kranjskem ne zasluži odgovora. Mene bolj zanima drugi moment, posebno ker se pisatelj v podkrepitev svojih trditev sklicuje na razna zgodovinska dejstva, ki se kaj malo podajo primerjanju z našimi razmerami.

Z majniško deklaracijo se od njenega početka sem v vrstah mnogih uganja velik humbug. V razvoju našega narodnega življenja ni najti primere, kjer bi se s tako važnim narodnim vprašanjem tako lahko mišljeno igrali. Po prvem navdušenju za uresničenje naših narodnih svetinj je našo magna charta doživela skoro vsaki dan novo metamorfozo. Komaj smo zaznali njeno, zadosti jasno besedilo, že so se pojavili „minimalisti“ in „maksimalisti“, ki so z dvoumno razlago poglobljali razpor in širili med ljudstvom neumevanje.

Majniška deklaracija je stopila v nov štadij, ko so se jela vršiti pripravljala dela za zagrebško deklaracijo in krfski pakt. Na te zakulisne mahinacije je opozorila „Resnica“ že 9. febr. l. l., ko je pisala: „Glasilo Jugoslovanskega kluba (Hrvatska država) torej očitno priznava, da se mu ne gre več za majniško deklaracijo ampak za nekaj drugega.“

Kaj je to drugo? Tega ne izvemo, ker je nadaljevanje črtal cenzor in je nastala bela lisa. A to izvemo, da je majniška deklaracija samo zunanja oblika, ki ima pa neko drugo vsebino, da je tudi njen okvir

leto. Kaj imam od turšice, saj mi jo itak komisijonarji pobere. In zdaj je izšla naredba, da so tudi storži s slamo vred zaseženi. Daj, hudič, storže nazaj, da ne prideš v kazen! Zdaj je strašno strogo. Naš komisijonar je tak vrag, da mu še hudič ne uide.“

Zdaj se je vrag prestrašil, je hitro storže pobral in z njimi izginil v pekel.

Tam ga je nemilo sprejela njegova mati. Ko je videla storže, se je razjezila, udarila z burkljami po vragu in zaupila nad njim: „Kako neumnost si zopet naredil! Kaj bom s temi storži!“

Vrag ji je pa dopovedal, da je še to nedovoljeno in da naj brž skrije storže, sicer ji oblast še te pobere. Stara mati hudičeva je nato storže spravila na dno drvarnice in jih dobro pokrila, da jih komisija ne bo našla.

Povest pa s tem še ni pri kraju, ker ostane še vedno nerešeno vprašanje koruznih storžev in Urbanove duše.

Agitirajte za „Novice“!

preozek in da so mladini pogumno ta okvir razbili.“

To je bilo dejstvo, zato smo kmalu nato brali besedilo zagrebške deklaracije in ono krfskega pakta. Ko so se pa demagogi zavedli, da ta nova izjava ni obdana s tistim čistim nimbom ko majniška deklaracija, so jo zatajili in pisali, da zagrebške deklaracije ni. V Postojni je pa g. dr. Korošec nedavno javno izpovedal, da zagrebška deklaracija eksistira, da v Zagrebu niso omenili dinastije.

To je zgodovina majniške deklaracije. Za majniško deklaracijo v njeni prvotni obleki je bilo od navdušenja prežeto vsako slovensko srce prav tako, kakor so premnogo obsojali njene izrodke. Tako je, g. profesor!

„Ko hiša gori, mar bi ne smel magari sam škof prihiteti ter pomagati ogenj gasiti? In ker podajo pri tem roko liberalcu, socialistu in svobodomislcu, ki hočejo iz človekoljubja tudi ogenj gasiti, da bi vsi skupaj rešili, kar se rešiti da, naj meni nič tebi nič vsakdo sme vpiti: kulturni boj se bliža, vera je v nevarnosti, cerkvi se je izneveril!“ ta o patetično nadaljuje gosp. dr. Srebrnič.

Lepo in hvalevredno je dejstvo, da slovenski narod skupno brani hišo, ko se podira in gori; a grdo in podlo je dejstvo, da to plemenito stremljenje po narodnem zedinjenju izrabljajo naši verski nasprotniki v doseg svojih ciljev. Da pomlajenega liberalizma odnosno svobodomislstva, posebno na Kranjskem, ne vidijo tisti, ki žive na periferijah slovenskega ozemlja, je umljivo vendar pomilovanja vredno; mi, ki živimo in se neprestano gibljemo v duhovščini in veri naraščajočem sovraštvu, to z žalostjo ugotavljam. Naj navedem samo nekoliko slučajev v pojasnilo. Dostojnega človeka, ki se pelje v železniškem kupeju je sram, da se njegova materinščina, posebno v zadnjem času, rabi za tako nizkotne priimke in neokusne neslanosti v prvi vrsti na rovaž vere in duhovskega stanu. Odkar se je začel novi razpor in kooperacija z verskimi nasprotniki, je inzultiranje duhovnika na dnevnem redu. Pred dobrim mesecem sem srečal kmetijskega možaka, ki je vpričo žensk tako grdo govoril o Materi Božji, da bi niti znani Haeckel ne zapisal takega bogokletja. Naši slovenski vojaki so postali po izpovedbi vojnege kurata, ki živi od začetke vojske med njimi, tako versko-mlačni, da se skoro prav nič več ne brigajo za zakramente. Liberalno časopisje se širi in množi med našim ljudstvom kakor gobe po dežju. V vasi, ki ni poznala družega časopisa kakor „Domoljuba“ in „Bogoljuba“, sem našel o Veliki noči „Slovenski Narod“ in „Domovino“.

Včeraj mi je pripovedoval nekdo v navzočnosti enega izmed mojih kolegov, da se razpošilja najmlajši slovenski tednik „Domovina“ v 10.000 izvodih in da upa, da bo poskočilo število naročnikov do konca leta na 20.000. Kako napreduje organizacija J. D. S., je najbrž tudi že na Goriškem znano.

To vse so le nedolžna dejstva! In kdo bi meni nič tebi nič še smel vpiti: kulturni boj se bliža, vera je v nevarnosti, cerkvi se je izneveril? Človek bi res mislil, da je tu Martin Luter na delu, ker sicer bi ne razumel, zakaj ga je g. pisatelj spravil v svoj spis, sicer bi ne razumel, zakaj naj bi se bili Franki l. 451. „izneverili katoliškim načelom“, ko so bili še pogani, Burgundci pa v veliki manjšini kristjani!

Prvemu slovanskemu ministru ob slovesu.

Poldrugo tisočletje je živel na naših tleh slovenski narod brez ministra. Lansko leto pa je tudi slovenskemu narodu zasijalo

solnce, in dobil je ministra. Imeli smo na to ministra osem mesecev in devet dni. Zdaj pa smo zopet brez ministra. Kako dolgo? Bog ve.

Čudno je pa to, da smo ravno v tej dobi, kar smo imeli slovenskega ministra, vsak dan nazadovali.

Kako ugoden je bil za nas položaj pred enim letom! Zdelo se je, da bomo želi sadove smotrene in modre politike zadnjih let, ko smo si, počasi sicer, a brez prestopa svojo postojanko zboljševali. Tedaj je stopilo jugoslovansko vprašanje na plan in pri jako merodajnih činiteljih smo našli resno voljo, da nam pridejo nasproti v naših težnjah do skrajne mogoče meje.

Tedaj je bil imenovan za ministra Slovenec Žolger, s čimer je hotela vlada dati zunanji izraz svojemu upoštevanju našega naroda.

Zdaj se je pa začela tista trapasta politika, ki nas je postavila v zasmeh našim sovražnikom, ki je razdejala vse, kar smo zgradili prejšnja leta, in ki je za vso bodočnost slovenskega naroda postala največja nesreča.

Konec je bil seveda ta, da se je na najvišjem mestu reklo, da nima Slovenski minister Žolger nobenega pomena, in je šel.

Mi se nismo z ministrom Žolgerjem pečali, ker ga nismo hoteli motiti. Samo enkrat smo vprašali, kaj dela slovenski minister Žolger, a na to ni bilo nobenega odgovora.

Sploh se ne ve, kaj je delal slovenski minister Žolger skozi te mesece, kar je sedel v kronskega svetu. Bil je jako tih minister. Govoril ni nobenkrat, večina poslancev ga poznala ni. Samo nemški nacionalci so imeli korist od njega, ker so neprenehoma vpili, kako vlada Slovence protežira, ker jim daje celo ministra rojaka za varstvo njihovih interesov! Sedaj se vsaj to ne more reči.

Kaj je delal ekselencia dr. Žolger? Pod grofom Stürgkhom je bil sekcijski načelnik v ministrskem predsedstvu in je baje bil on tisti jurist, ki je grofu Stürgkhu, ko je ta ustavo odpravil in vpeljal absolutizem, dajal pravne razloge za njegovo stališče. Ko je postal minister, je dobil stanovanje v Henrikovem dvorcu nasproti operi v velikanski hiši, v kateri stanuje kakih sto strank, in sicer v najvišjem nadstropju štiri sobice za celo svoje skromno ministerstvo.

Kaj je pa tam delal, se ne ve. Čim večje kozle je streljal Jugoslovanski klub, tem jasnejše je bilo, da bo tudi te majhne glorijske konce Jugoslovanski klub je vse storil, da je našo veljavo popolnoma izpodkopal. Tedaj je tudi padel prvi slovenski minister. Kdaj dobimo to nazaj, kar nam je politična nesposobnost v tako kratkem času pokvarila?

Ko hiša gori....

Tako je naslovil goriški profesor cerkvene zgodovine Dr. Josip Srebrnič svoj članek v „Slovincu“ iz dne 7. maja t. l. Akoravno nas g. doktor prišteva med Luterance, naj mi bo vendar dovoljeno, da podam v „Resnici“ nekatere pripombe glede njegovih trditev. O stavku znane resolucije v dež. dvorcu: „Liberalizem ima najzanesljivejšo oporo v takozvani novi ljudski stranki“ ne bom izgubljal prav nobene besede. Kako naj se ta stavek razume in tolmači, o tem bi se bil g. profesor prav lahko poučil, ako bi vzel „Resnico“ (18. apr.) v roke in prebral razlago, ki jo podaja z ozirom na to mesto nekdo izmed mojih gg. tovarišev. Pač pa ne morem prezreti naravnost grozne obdolžitve, ki jo izvaja omenjeni gospod na podlagi stavka: „V S. L. S. so si prilastili odločilni vpliv ljudje, ki so se popolnoma

izneverili vodilnim načelom stranke." Dr. Srebrnič pripoveduje in dokazuje, da spada med tiste ljudi, po našem mišljenju in po naših resolucijah, tudi ljubljanski knezoškof. Kako je g. profesor do tega zaključka prišel, mi je neumevno. Na podlagi logike bi bil njegov sklep upravičen le tedaj, ako bi se v nadaljevanju glasilo: "Vsi oni, ki imajo (in ne, ki so si prilastili) odločilni vpliv v Slovincih L. S. so se popolnoma izneverili vodilnim načelom stranke". — "Ker pa ima ljubljanski knezoškof odločilni vpliv v S. L. S.", tako bi potem pravilno sklepali, "se je tudi on izneveril vodilnim načelom stranke." Vidi se tedaj, da je g. doktor zagrešil logično napako in nikakor se ne vjema z moralo, da podtika zavedno ali nezavedno. Katoliški slovenski zvezi namene, ki jih nikdar ni in jih ne bo imela. Sploh se mi čudno zdi, zakaj se vse, kar obsojamo kot slabo v novi S. L. S., obrača tudi na našega Prezvizišnega? Ali hočejo gospodje okolo nove stranke na vsak način razdreti vezi ki nas vežejo s cerkveno oblastjo in presvitlega zoper nas hujskati? Odločno izjavim, da se jim to, kar se nas tiče, nikdar ne bo posrečilo. Jasno pa tudi povem, da se s takimi trditvami nikakor ne pripravlja pot k spravi, ampak se vrzel, ki je med nami nastala na političnem polju, samo še poglablja.

Da je pa zgoraj omenjeni stavek tudi stvarno utemeljen, bi lahko z dokazi podprli. Opozoril bi g. profesorja na razne "gledališke prestave" po gostilnah, ki so jih proizvajali gospodje neki iz vodstva sedanje S. L. S., spomnil bi g. profesorja na celo reko obrekovanja in opravljanja, ki se je razlila, in to s žalostjo povdarim, po vsej slovenski domovini in po neslovenskem svetu, ki nam ni v nikako čast. Toda dejstev, katere sem si v teku dveh let napisal in jih s pričami potrjene skrbno spravil, ne bom navajal, ker se nikakor nočem učiti dostojnosti od narodno-napredne stranke, ki je v dnevih svojih notranjih sporov javnosti skrbno prikrila vse, kar se je v njej godilo.

Druga nad vse krivična obdolžitev je trditev, da je novo organizirana stranka protikatoliška, ali, kakor se more iz izvajanj Dr. Srebrniča sklepati, da so njeni osnovatelji drugi Martini Lutri. G. profesor bi moral iz starejše in novejšje zgodovine pač vedeti, da so politične stranke, ki si pa niso predbacivale nekatoličanstva, nastajale sporazumno in nespornostno s škofi. Zgledi iz novejšega časa so: kršč. soc. stranka in stranka konservativcev iz pretečenega desetletja na Tirolskem in razne katoliške politične stranke v Bosni. Nihče jih ni obsodil češ, da so proticerkvene, da rušijo cerkveno avtoriteto, da stoje v protislovju s katoliško mislijo. Zato ni krščansko, ako se nam, ki spoštujemo, cenimo in branimo svojega škofa pri vsaki priložnosti, take pregrehe očitajo. Dolgo časa sem že na svetu, marsikaj sem prebral, toda takega samovoljnega podtikanja še nisem pri nobeni stranki zasledil. G. profesor bi se moral o našem mišljenju prepričati in sicer ne iz nam nasprotnega časopisja, ampak iz našega delovanja in življenja, potem naj bi šele izrekel svojo sodbo. Lahko si je namreč v domišljiji vstvariti nek nestvor in ga potem pobijati z ravnimi dokazi, ki sicer ovržejo nestvor, resničnemu položaju pa tako dokazovanje nikakor ne odgovarja in torej ne drži.

Kar gospod doktor piše in dokazuje o kooperaciji z nasprotnimi strankami na karitativnem in narodnem polju podpisemo v celem obsegu. Samo osti, ki je proti nam naperjena, ne priznamo. Tukaj je g. profesor zopet zagrešil logično napako, ki se imenuje "ignorantia elenchi," kar bi

po naše rekli "nepoznanje položaja." Vse dokazovanje je na napačno adresu naslovljeno, ker mi ne tajimo, še manj pa pobijamo dopustnost take kooperacije, ampak se natančno in strogo tudi v tem oziru držimo načel, ki jih je krški škof Dr. Mahnič podal v "Rimskem katoliku". Nam pa g. profesor s svojim člankom nikakor ni dokazal, da smo zaradi kooperacije z nasprotnimi strankami obsodili tiste, ki so si "prilastili odločilni vpliv" v novi S. L. S. Tudi preklinjali nismo nobenega, kakor je to storil g. prelat Kalan na ustanovnem shodu sedanje S. L. S. dovolj zgledov, koliko "krščanskega" neusmiljenja je stranka, kateri predseduje g. prelat, izkazala tekom zadnjih mesecev našim praktično katoliškim možem. Naj navedem samo nekaj slučajev iz zadnjih dni.

Akoravno vsi želimo, še ni dosegel "Jugoslovanski klub" Jugoslavije, a kriv je g. dež. glavar, — torej je narodni izdajalec slovenski Judež Iškarjot. ("Jugoslovan.")

Ako imamo mi iste cilje in slučajno drugo taktiko v dosego skupnih ciljev, — smo nemškutarji, sovražniki naroda, torej le po njih v časopisu in v dejanju, ker so krivoverci. Luterani.

Če je "šest, oziroma sedem oo. frančiškanov podpisalo znano izjavo v deželnem dvorcu", so že zaradi samega "brezpomembnega in nepotrebnega podpisa" ("Slovenec", 8. maja) nevarni sobratstvu miru, provinciji, samostanom in naraščanju, torej naj jim predstojniki prepovedo njih prosto mišljenje in politično prepričanje ter jih kot garjeve ovce vržejo iz svoje srede. O Zoran, Zoran, kako si brihten!

Kako je završalo in kako so upili na g. dež. glavarja, ker je na zaupnem sestanku 8. aprila opozoril, da moramo biti pripravljeni na kulturni boj. "Slovenec" je nastopil, pisal in trdil, da je to zlobno podtikanje in nepoznanje pravega položaja. In glejte čudo! "Domoljub" iz dne 9. maja piše v članku "Organizirajmo se" dobesedno: "Posebno pa ne smemo pozabiti, da nas morda prej ali slej čaka kulturni boj, to je boj svobodomiselstva proti vplivu verskih načel na javnost, posebno na državno postavo." i. t. d. Kako "logično in dosledno" pisanje; danes tako, jutri zopet drugače, kakor že nanese, popolnoma diletantsko. Ampak čudno je pa vseeno dejstvo, ki iz vsega časopisja S. L. S. odseva, namreč: kar eden izmed nas pravilno trdi in uči, se mora pobijati, ker je od nas izšlo ako se trdi isto od nam nasprotne strani, je dobro in edino pravo naziranje samo zaradi tega, ker je izšlo od nam nasprotne strani! V vsej trdoti se izvaja znani rek: "Si duo faciant idem, non est idem," "Ako dva isto storita, ni isto." Nasprotnikom se ne sme priznati nobena stvar, pa naj bo še tako pravilna. Kam smo zašli v svoji strasti!

Ker je vlada dovolila izobešanje zlato-plave-rudeče zastave, je tega seveda kriv g. dr. Pegan, ki je zastavo, deželnih stanov slučajno zasledil. Prav tako hudobno bi se dalo trditi: Kolumb je najdel Ameriko, torej je on kriv, da pošilja Amerika ententi žito, orožje, denar, vojake; — Drake je prinesel krompir v Evropo, torej je on kriv, da ga vlade rekvirirajo; — Gutenberg je iznašel tisk, torej je on kriv, da se izrablja v slabe in nemoralne namene po listih, spisih in knjigah. Kolikor stavkov, toliko napačnih zaključkov. Ampak pametni, pošteni in izobraženi ljudje kaj takega ne bismeli delati.

Kajneda, daleč smo že prišli. Na razvalinah bratskega soglasja in tihega miru bi lahko oba, g. doktor, zaklicala s starim študentom: "O jerum, jerum, quae mutatio rerum!" — Resnično, kako lepo se izvršuje krščanska ljubezen! Tu zastavite, g. profesor,

pero in besedo ter razlagajte in razložite svojim stavek krščanske: "Amor incipit a semetipso" — ljubezen se pri tebi začne". Delo bo zelo hvaležno, napravili boste red najprej v svojih vrstah, potem bo kooperacija na polju krščanske ljubezni z nasprotnimi strankami še veliko bolj idealna in članki "Ko hiša gori..." bodo v prihodnje popolnoma izostali.

Anti Luter.

Tretji odgovor dr. Srebrniču slove:

Dr. Jos. Srebrnič, profesor cerkvene zgodovine v goriškem centralnem semenišču, se je vsedel za kateder ter začel brati levite pristašem Slovenske Katoliške stranke (Slovenec, št. 104, 7. maja 1918). V dokaz resničnosti svojih trditev je navedel tudi zgled iz zgodovine: "Nikdo tudi ni še očitil, da so se n. pr. katoliški Franki in Burgundci l. 451. izneverili svojim katoliškim načelom, ker so se s heretiki, z arijanskimi zapadnimi Goti združili, da so Hune na Katalonski ravani porazili in se od njih barbarstva osvobodili!"

Ne bomo presoiali g. profesorjeve slovensčine, pač pa objektivnost tega zgleda: V prvi polovici 5. stoletja so posedli Zahodni Goti jugozahodni del rimske Galije, Burgundci jugovzhodni del, Franki so pa prišli čez Ren na severovzhodu Galije do reke Somme. Aecij, rimski namestnik, se je bal, da mu bodo ti germanski sovražniki vzeli še ostali del Galije. Kar prihrumi l. 451. divji Atila s svojimi Huni in podložnimi germanskimi in slovanskimi plemeni v Galijo. V tej stiski je prosil pomoči katoliški Aecij arijanske Gote, po večini arijanske Burgundce in poganske Franke zoper skupnega sovražnika, katerega so tudi premagali. Ker se je pa Aecij bal svojih zavaznikov, je pustil, da se je nemoten vrnil Atila v Ogrsko nižino med Donavo in Tiso. Upal je s tem odvrniti vsako pretečo nevarnost od svojih dežel. Frankovski kralj Klodvik je l. 486. osvojil rimski del Galije; l. 496. je sprejel katoliško vero. Vzel je Zahodnim Gotom Akvitanijo, njegovi sinovi so pa l. 532. osvojili državo Burgundcev, ki so bili sprejeli katoliško vero l. 517. (Prim. Marx, Kirchengeschichte, 2. izdaja, 1906, str. 246 nasl.). To je objektivno povedana zgodovina te dobe, g. profesor cerkvene zgodovine!

G. profesor trdi, da so se mladini zvezali z liberalci samo v narodnih in karitativnih vprašanjih. Skupnega sodelovanja za razna dela usmiljenja nismo še nikdar grajali, čeprav so med voditelji dobrodušnih naprav tudi taki gospodje, kateri ne znajo z denarjem gospodariti in kar na pesek zidajo.

V drugih ozirih nas pa večletna skušnja uči, da so pri vsaki zvezi z liberalci bili klerikalci oškodovani. Slovensko Matice so predvsem duhovniki ustanovili; sedaj je v liberalni posesti. Tistih šest mladincev imajo v odboru samo za vabo novih udov. Slovenec dela reklamo za Slovensko Matice, Leonove družbe niti omeni ne! Isti mladini so v odboru Leonove družbe in Slovenske Matice. Kedo zamore ob enem dvema gospodoma služiti? V Sori so pred dobrim letom znani gospodje sklenili, da morajo pasti Mahničeva načela. Zato so kar srečni, če jih kak liberalci pohvali. Kam plovemo?

Pri Družbi sv. Cirila in Metoda so duhovniki dali podlago. Ko so klerikalce vrgli liberalni mladini iz odbora, je bila ustanovljena "Slovenska Straža", ki je pa v takih rokah, da ne dobimo nobenega letnega obračuna. Zato tudi "Slovenska Straža" spi!

G. prof. dr. Srebrnič bi nam zelo ustregel, če bi nekoliko opisal politične razmere na Goriškem, kjer se objemajo klerikalni Furlani z liberalnimi Slovenci, klerikalni Slovenci pa z liberalnimi Lahi, dobi-

ček pa imajo Nemci, čeprav nemščina niti deželni jezik ni na Primorskem. Naj pohvali tudi goriški dež. odbor z dež. glavarjem na čelu, v kolikor je deloval za slovenske goriške begunce. Mislim, da bo ta pohvala prav skromna.

Prepričan naj bo, da bomo vse moči napeli za blagor našega naroda. Nočemo, da bi pri nas nastale take razmere, kakoršne so na Češkem, kjer so liberalci najprej odtujili ljudstvo duhovščini, nato pa še cerkvi. Glede deklaracij pa priporočimo g. profesorju, naj še enkrat prebere govor g. drž. poslanca dr. Korošca v Postojni, da bo vedel, kje „leži pes pokopan“!

Samoodločba narodov.

Mnogo se piše in razmišlja sedaj o samoodločbi narodov, ali je upravičena ali ne. Vsaka doba ima kakšno geslo. V javnem življenju imajo največjo privlačnost vedno gesla, ki oznanjajo svobodo. Tudi geslo o samoodločbi ni nič drugega kakor večna, lepa pesem o svobodi v moderni obliki. Liberalizem je oznanjal svobodo posameznika, socializem oznanja samoodločbo družabnih organizmov. Ker je pojem socialistične države potisnjen sedaj v ozadje in stoji naenkrat v ospredju, je geslo o samoodločbi narodov postalo tista čarobna formula, s katero se navdušujejo zlasti mali narodi.

Profesorji, moralisti in juristi, se pripravljajo sedaj o samoodločbi narodov. Mi se ne mešamo v učene prepire, ampak si stvar mislimo čisto po človeško. Kdor prizna svobodno voljo posameznika, jo mora priznati tudi drugim posameznikom, torej tudi narodom. Kar velja za posameznega človeka, velja tudi za narode: „Vsak je svoje sreče kovač.“

Vsak ima pravico, da si izbere svojo usodo — ali srečno ali nesrečno, ali blago ali zlo! Seveda nosi potem posledice.

Za nas je to vprašanje rešeno. Mi stojimo na stališču samoodločbe narodov in jo tudi, kar se nas tiče, v dejanju izvršujemo, kolikor je mogoče to načelo v istini življenju sploh uveljaviti.

Pravico samoodločbe imeti, a tudi doseči, kar človek želi, sta namreč dve stvari.

Vsak človek ima brez dvoma pravico, da se po želji svojega srca oženi. Če ga pa nevesta ne mara, ali če je že oženjen mu ta pravica nič ne pomaga.

Vsak človek ima enako pravico do tega, da postane milijonar. Pa nekateri postane, drugi pa ne. Včasih koga na poti do milijonarja ustavijo in ga vtaknejo v zapor. Pravico, da postane milijonar, ima še vedno, če tudi sedi v luknji.

Vsakdo ima pravico, da skoči čez jarek. A preden se zaletiš, premeri jarek in presodi svojo moč! Če si prekratkih nog, padeš v jarek. Pravico imaš, da prideš na ono stran, a za enkrat ležiš v blatu.

Tako je tudi s samoodločbo narodov. Ko pride do izvršitve, tedaj se vpraša: kaj hočemo, s katerimi sredstvi bomo to dosegli, ali smo si izbrali dosegljiv cilj, ali smo dovolj močni, da ga izvajamo? Ali ni nevarnost, da opešamo in pademo? Ali več pridobimo ali več izgubimo?

To pa ni več filozofija, ampak to je — politika.

Pri nas vidimo, da nam preostaja filozofov, ki jadrajo po oblakih.

Mi bi pa radi, da bi usodo slovenskega naroda vodili politiki, ki bi za narod res kaj koristnega dosegli, ne le — batine in razočaranje.

Razširjajte „Resnico“!

„Češka družina“ v inozemstvu.

Miljukov govori v „Rječi“ o raznih vojnijskih formacijah, ki so bile v Rusiji med vojsko na uslugo. Tam navaja dnevne zapovedi generalov o hrabrem zadržanju čeških čet. „Češka družina“ je dobila za Brusilove ofenzive novih čet in se je osnovalo več „češko-slovaških brigad“. Točni broj teh čet se ne da ugotoviti. „Ruskoje Slovo“ trdi, da je bilo v Rusiji vsega skupaj v l. 1917 okoli 700.000 čeških vojnijskih vjetnikov (gotovo visoko cenjeno! Op. ur.) od katerih je najbrž polovica bila organizirana v „družini“. Glavno organizatorno delavnost med temi češkimi četami so vršili češki učitelji. Na čelu jim je stal češki poslanec Dürich, ki je preko Švice prišel v Rusijo.

Dokler je vladal car, je bila češka propaganda omejena. Oba za čške odpadnike izhajajoča lista „Čehoslovak“ in „Čehoslovan“ sta vedno naglašala vdanost „svobodnega Husovega naroda“ do carja, a takoj prvi dan prevrata sta pokazala svoje revolucionarno srce. Imenovali so se tako revolucionarje, in pri demonstracijah so nosili rdeče zastave z napisimi „Živela češka republika!“ Masaryk je takoj prišel iz Londona v Petrograd, da stopi v stik z voditelji revolucije. Kadeti so podpirali Čeha in Kornilov, ki je s pomočjo češkega rojaka Frana Mahačka pobegnil iz zapora, se jim je izkazal hvaležnega.

Kerenskij se je držal pasivno, a kmalu je izšel ruski oglas, ki je naznanil, da se priznajo češke formacije na fronti. Dne 1. julija 1917 je imela češka brigada čast, da je začela „revolucionarno ofenzivo“ z osvojenjem vasi Konjuhi in tedaj je vsa Rusija slavila Čeha. To je bil vrhunec slave čeških odpadnikov v Rusiji.

Kmalu pa se je položaj izpremenil. Prišel je poraz pri Tarnopolu. Češka brigada je bila v slabem stanju. Ko so kozaki pribegli k Čehom in klicali: „Rešite se Čehi! Fronta je prebita!“ so se posvetovali in so soglasno sklenili, da ne beže z Rusi, ampak da poskusijo brezumni protinapad. Ali med tem, ko se je brigada za napad formirala, je bila tudi že obkoljena. Ko so videli, da je ves odpor brezuspešen, se je večina častnikov sama ustrelila z revolverji, a drugo moštvo je vzajemno metalo ročne granate drug na drugega. Samo majhno število se je umaknilo. Tako popisuje „Čehoslovan“ pogin „češke brigade“.

Boljševiki niso Čehov posebno podpirali. Čehi so sami omahovali in so držali enkrat z boljševiki, enkrat z Ukrajinci. Končno so se odločili, da so šli preko Arhangelska na zapadno fronto.

Razdolževanje na kmetih.

Povsod se sliši, da je kmet poplačal že velik del svojih zemljiških dolgov. Denarja mu je dala vojna. Res je, toda kdor stvar nepristransko pogleda od vseh strani bo moral priznati, da je kmet mogel svoje dolgove poplačevati deloma radi tega, ker je med vojno prisiljen varčevati, poleg tega tudi pritrgavati si in tudi sicer vse svoje človeške in živalske moči do skrajnosti v svojo škodo izrabljati, kar se bo kaj kmalu pokazalo. Po drugi strani je prejel kmet tudi veliko denarja za posekane gozdove in odprodano živino. Ti izkupički seveda niso dobički, to je kri iz telesa kmetije. Denar je kmet res dobil. Kaj naj počne z njim? Ali naj ga vrže proč? Najpametneje pač stori, ako s papirjem poplača dolgove. S tem, da je poplačal dolgove pa še ni dosti na boljšem, oziroma ni prav nič na boljšem

kajti iz enega žepa jemlje, da more devati v drugega in to ne dela prostovoljno ter kaj tacega tudi ne bi počel, če ga ne bi država sama v to silila. Kar je kmet na boljšem s tem, da je poplačal dolgove, je pa ob enem tudi toliko na slabšem, ker ima njegova posest, ali njegov živi in mrtvi inventar toliko manj vrednosti za kolikor je odprodal svojega blaga s katerim je pokrtil dolgove. Da bi bil kak kmet svoje obilne, stare dolgove mogel poplačati n. pr. samo od izpodreje pri živini, in da bi torej ves njegov inventar ostal nezmanjšan, kakor je bil pred vojno, tega pač ne morem niti misliti, še manj pa pričakovati.

Kmet je danes premoženjsko na istem kot je bil pred vojno, edino ta razlika je, da je imelo njegovo premoženje prej drugačno obliko kot danes. Pred vojno je imel več blaga pa tudi več dolgov, danes ima manj dolgov, a zato tudi manj živine in slabšo zemljo. Vrednost premoženja je torej ostala takorekoč popolnoma neizpremenjena. Da, takorekoč, in je njegovo bogastvo samo navidezno.

Nekaj živine mu je gotovo ostalo, če tudi je pokrtil vse dolgove. Bože mili, ko pa bi še tega ne bilo, potem pa mu ne ostane drugega kot, da zapali bajto in se obesi ter s tem onemogoči, da bi tudi za njim mogel kdo biti večni garač. S to živinico kar je še ima si ne bo še kmalu opomogel vsaj toliko, da bi res mogel po človeško dihati, kajti s prehudo oddajo živine je izgubil tudi gnoj. Ker ni gnoja bodo tudi pridelki čimdalje manjši, kmetova revščina pa čimdalje večja, pa makari če ni nič več dolžan. Od svojih pridelkov ne bo mogel niti toliko odprodajati, da bi plačeval davke, se oblačil in obuval. Jemati bo moral zopet na posodo, nanovo se bo moral zopet zadolževati.

In tako bo tudi prišlo, kakor je tudi doslej še vselej bilo, da je še pred vsakim kmetijskim polomom in zadolževanjem prej bilo videti navidezno kmečko blagostanje in bogastvo.

Prišli bodo časi, ko bi si kmet mogel nadomestiti živino, seveda za dražje cene kakor jo sedaj mora oddajati, da si bo mogel nakupiti strojev in orodja, seveda po dragih cenah, da si bo mogel nabaviti vsega kar potrebuje, da obdrži svojo kmetijo oziroma, da jo spravi na prejšnjo produkcijo. Vse to bo mogel, . . . če . . . bo mogel, če bo imel denarja. Denarja pa ne bo imel, kajti blago je prodal, denar pa dal upnikom, obenem pa je svojo gospodarsko-pridelovalno moč tako izčrpal, da ne bo mogel iz česa več izbiti denarja.

Ako bo kmet hotel proizvajati, bo moral svoj mrtvi in živi inventar zopet spraviti v prejšnji red, ako pa bo to hotel storiti se bo moral zadolžiti, prišel bo v isto mizerijo kakor je bil pred vojno, ne samo v isto, marveč v mnogo hujšo, kajti po vojski gotovo ne bo dobival posojil tako poceni, kakor jih je razmeroma mogel dobivati pred vojno.

Kdor meni, da kmet bogati se moti, naj le dobro premisli in uveril se bo, da navidezno bogatenje pravzaprav ni prav nič drugega kakor prenašanje njegovega aktivnega premoženja iz ene gospodarske oblike v drugo. Čim večkrat se bo v kmetijskem obratu to prenašanje izvršilo toliko slabše utegne to biti za kmetov obstoj.

Jugoslovansko vprašanje.

Razni Jugoslovani o samoodločbi narodov.

V „Hrvatski Straži“ piše dr. Alfirevič o samoodločbi narodov: „Revolucija proti zakoniti oblasti ni dovoljena, kadar se pro-

tivi pravu ali pravični pogodbi. Zato ni mogoče govoriti o absolutni samoodločbi, če je narod zakonito vezan, to se pravi, narod ne more samovoljno odvreči svojih obvez. Narodi imajo v sebi večno oblast samoodločbe, toda ne morejo te oblasti vršiti, če so to vršitev vezali s pogodbo. Radi teh po naravnih etičnih načelih čisto jasnih opomenj je Hrvatska njiva (br. 15, str. 261 do 262) „furtimaško Hrvatsko Stražo“ in dr. Alfireviča napadla. „Zametati demokratično načelo samoodločbe narodov, kakor so ga umevali italijanski revolucionarji, boreči se za zedinjenje Italije, ali ruski revolucionarji, ko so na podlagi tega načela hoteli ustvariti splošni demokratični mir“, to se pravi po „Hrvatski Njivi“ uganjati „klerikalno politiko“.

Jugoslovani o veri.

„Čas“ poroča o „Hrvatski Njivi“: List je skrajno svobodomiseln. Hrv. Nj. je napovedala odločen boj za svobodomiselnost proti Cerkvi. Treba reči, bobu bob, a popu pop. Vera, pravi, ne edini edini, le narodnost. Glede vere je toliko raznolikosti na svetu, kolikor je duš. Vera je reč svobodne vesti. Katoliška doba, ki je snovala edinstvo na vero, je bila „doba duhovnega suženjstva“, in „svet je bil tedaj pekel“. Iz tega gorja nas je rešila ideja prosvete, a z njo se je rodila ideja narodnosti. Vsem početnikom jugoslovanskega edinstva je bila vera osebna in zasebna reč, a javna in skupna jim je bila vera - narod. Antiklerikalec in liberallec je bil tudi Strossmayer: slovanstvo in jugoslovanstvo mu je bilo višje in več kot Cerkve. Če torej hočemo edinstvo, moramo prav cerkveno mišljenje oslabiti. Liberalizem je tisti nevtralni pas, kjer se bomo najprej in najtrajnejše našli v močnem nerazrušenem narodnem edinstvu. Klerikalizem drži ljudi v suženjstvu, ker oznanja, da je vsaka oblast od Boga. Zato more širiti pravo misel o jugoslovanskem edinstvu le tisti, ki se more osvoboditi cerkvenih in konfesionalnih predsodkov. Mi ne priznavamo cerkvene avtoritete v nobenem vprašanju, a v rečeh religije zahtevamo svobodo vesti. Če se pridružijo našemu delu za narodno edinstvo tudi klerikalci, naj se pridružijo kot skesani sporkorniki, prosti jezuitskih intrig in tujinskega zvanja, ki so ga stoletja vršili. To je minimum, ki ga narod od njih zahteva. „Hrvatska Straža“ (1918, 166) sodi o „Hrvatski Njivi“: „Preko Hrv. Nj. cvili — zagrebška loža.“ V Splitu je 309 gospa in gospic vstalo na obrambo krščanstva, ki ga grde „Hrvatska Njiva“, „Koprive“, in „Ženski svijet.“ „Hrvatska Njiva“ (br. 8, str. 135) imenuje to „intolerantno furtimaštvo“ in „dokumenat furtimaške nekulture“. Naravno pa je, pravi na drugem mestu (broj 9, str. 149), da so klerikalno-reakcionarni elementi proti „Hrv. Njivi“ in „Žensk. Svetu“, ker ta dva lista vzgajata „aktivne borce v borbi za oživitvorenje nacionalnih in naprednih idej.“

Tako „Čas“. Ali bo še kdo tajil, da ni nobene nevarnosti za kulturni boj? Liberalci izrabljajo zmedo med katoličani za svoje namene. V Katoliški tiskarni pa pomagajo.

Nade antante.

V pariškem dnevniku „La Victorie“ piše Georges Beiveime: Tajno se dogovarjati z Avstrijo, se pravi izdajati naše zaveznike. To se pravi izdajati tudi naše prave prijatelje v Avstriji. To pomenja izdajati Čeha in tiste Jugoslovane, ki v Pragi, Zagrebu in v Ljubljani pripravljajo revolucijo in ki snujejo češko slovaško armado na francoskih tleh. Klepetav mož.

Kdor le količkaj podpira te nade antante podaljšuje vojsko, ker niti antanti nade, da bo z revolucijo v Avstriji dosegla svoj cilj. S tem pa podpira tudi framazonstvo in

anarhijo, ki je še vedno majala ne samo prestol ampak tudi — altar.

Še nekaj o zagrebški izjavi.

Znano je, da bi „Slovenec“ rad utajil zagrebško izjavo, katero je njegov urednik dr. Izidor Cankar podpisal. Kako vabliva je ta nova zagrebška izjava za Srbe potrjuje tudi „Jugoslovan“ v šte. 23, na str. 3, kjer piše: „Srbi so molčali do zagrebške izjave, katero so podpisali dr. Dimović, načelnik takozvane vladne srbske stranke, dalje predsednik razpuščenega b. h. sabora Vojislav Šola in končno Kosta Majkič, član radikalne srbske stranke.“ — Tako stvari stoje! Da se je pridobilo nekaj srbskih voditeljev, so morali deklaracijo z dne 30. maja izpremeniti, izpustiti ono, kar Srbom ni dišalo in napraviti novo zagrebško deklaracijo. Kdo je toraj izdajalec majniške dunajske deklaracije?

S kom se vežejo.

Poročali smo, kako slaboglasni „jugoslovanski odbor“ v Londonu dela za skupno postopanje Italijana in Jugoslovana proti Avstriji. Le skrajna zaslepljenost in brezvestnost more zagovarjati tako zvezo. Ali ni Italija s svojim izdajstvom tista, ki je kriva, da se je svetovna vojska podaljšala, ali ni ona vsled svojega izdajstva kriva smrti nešteti naših poštenih mož in fantov? Tega Italija nikdar ne more popraviti. Z obrazom hinavca se bliža sedaj Jugoslovanom — v dejanju pa stoji v službi framazonov, ki so za razbitje Avstrije iznašli novo formulo: skupni nastop Jugoslovanov in Italije. Naš poštteni slovenski narod za ta framazoni cilj ne bo sodeloval.

Wekerle o jugoslovanskem vprašanju.

V ogrskem državnem zboru je odgovoril ministrski predsednik Wekerle na vprašanje grofa Sigraya o jugoslovanskem vprašanju, da se ogrska vlada jako pridno peča s tem vprašanjem in da bo jugoslovansko vprašanje moralo biti rešeno na način, ki na vse strani odgovarja državnopravnim razmeram in koristim Ogrske. Govornik se ne more spuščati v daljše razpravljanje raznih možnosti pri rešitvi jugoslovanskega vprašanja, da ne bi dal hrane nasprotnim strujam.

Uspehi Jugoslovanstva.

„Hrvatski Dnevnik“ se vprašuje, kak uspeh je dosegla jugoslovanska agitacija tekom enega leta in prihaja do zaključka, da nam je le škodila. Primerja jo škorpionu, ki samega sebe pika. Jugoslovanski klub na Dunaju ni s svojo politiko narodu prav nič koristil, ker je udaril v politiko po čisto napačni poti. Politiko, ki pravi samo „ne“, je ložje delati, kakor pa politiko pozitivnega dela, a zato je pa ona politika v svojih posledicah za narod tem pogibeljnejša. Pač pa je jugoslovansko novinstvo napadalo in razdiralo na Hrvaškem, kar je pošteno hrvaškega, na Slovenskem pa, ker pošteno dela za slovensko stvar. To delo pa koristi silno našim sovražnikom, ker česar naš nasprotnik ne more doseči proti nam, to žalostno delo opravljajo rojaki pod plaščem jugoslovanstva. Enoletno delo tega „jugoslovanstva“, ki se je začelo s takim hruščem in krikom, se je torej pokazalo ne le kot brezplodno, ampak celo kot razdirajoče in škodljivo lastnemu narodu, koristno pa našim narodnim sovražnikom.

Vlada in Srbi.

Hrvatski listi se pritožujejo, da se nastavlja v državni službi razmeroma vedno več Srbov in manj Hrvatov. Pri finančni upravi v Hrvatski in v Slavoniji sta dve tretjini srbskih — to se pravi — pravoslavni uradnikov.

Politični pregled.

Francija in mirovno vprašanje.

V armadnem odseku francoske poslanke zbornice je izjavil ministrski predsednik Clemenceau: Ententa bo po zaključku svojih vojaških podjetij naznanila svoje mirovne pogoje. Ugovarja pa razpravljanju mirovnih pogojev v tem trenutku, ker bi ne mogla dovesti k častnemu miru za Francijo.

Protest ruske vlade.

Ruska vlada je izročila nemškemu zunanjemu ministrstvu v Berlinu protestno noto, v kateri pravi: „Kljub mirovnemu stanju nadaljujejo Nemci svoje pohode proti Orlu, Kursku in Voronesu, prodirajo v Tamido in zasegajo v severni Finski ruskemu vojnemu ministru pripadajoča posestva. Z ozirom na ta položaj se čuti ruska vlada prisiljena, mobilizirati zadostne vojaške sile, da varujejo svobodo in neodvisnost ruske republike, ki je vedno pripravljena upoštevati in varovati mirovne točke brestlitovske pogodbe. Ako Nemčija meni, da ji je nemogoče držati se teh pogojev, tedaj je potrebno, da jasno pove svoje nove zahteve. Ruska vlada izraža upanje, da dobi zadovoljiv odgovor, ki ne bo ogrožal miru.“

Pasivna rezistenca železničarjev v Galiciji.

Radi pasivne rezistence je vlada odredila militariziranje najvažnejših galiških postaj.

„Zgodovinska Moravska.“

„Našinec“ zahteva, da se Šlezija zopet združi z Moravsko. Tako zvečani Moravski naj se pridruži ogrska Slovaška, in tako bi nastala zopet zgodovinska Moravska. — Kaj pa potem Češka? Le ne preveč „deklaracij“!

Italijanske izgube.

Italijani so od začetka vojne izgubili okroglo 2.250.000 mož. Do konca meseca marca smo jim vzeli 2000 topov, 3000 strojnih pušk, 400 metalcev min, infanterijskih pušk 150.000, ročnih granat 1 milijon, topniških izstrelkov 1 1/2 milijona, infanterijskih patron 52 milijonov. Italijani so izgubili doslej 12.800 kvadratnih kilometrov italijanske zemlje — pred vojsko z Italijo je Avstrija hotela Italiji prostovoljno odstopiti 2240 kvadratnih kilometrov avstrijske zemlje ob Soči in na Tirolskem.

Čehi. — Vladar zahteva od Čehov izjavo za avstrijsko državo in dinastijo.

Z Dunaja javljajo: Te dni sta bila v avdijenci pri cesarju tajna svetnika baron Trnka in dr. Žolger ter sta opozarjala, da bi utegnil oktroi na Češkem in ostrejši nastop vlade na jugu imeti hude posledice. Poročilo pravi, da vladarja nista prepričala. Vladar je zahteval izjavo čeških poslancev za avstrijsko državo in dinastijo.

Zgoraj imenovana tajna svetnika sta obvestila o tem predsednika „Češkega Svaza“.

Dalje poročajo listi: V raznih okrajih Češke je proglašen preki sod, ker so bili v številnih krajih Češke tudi izgredi. V zapore so pripeljali 150 vklenjenih oseb. Opustošena, oropana in deloma požgana so posestva kneza Fürstenberga in več drugih posestev. Hudi izgredi so bili v Moravski Ostravi, v Plznu in Nachodu.

Češki poslanci so odklonili vabilo ministrskega predsednika Seidlerja na razgovor. Masaryk je došel v Čikago.

Trumbič.

„Corriere della Sera“ poroča iz Rima: Dr. Trumbič je na Zrinjsko Frankopanski proslavi v Rimu rekel, da je končni cilj protiaustrijskih narodov pregnati Avstrijo z Jadrana.

Razmerje med češkimi strankami.

„Česky kraj“ z dne 25. aprila t. l. piše pod naslovom „Pri nas in v tujini“ sledeče:

V češkem političnem življenju je vkljub vsemu po razmerah izsiljenemu združenju veliko neodkritosrčnosti, ki nam more nazadnje prinesiti veliko hudega, ako se pravočasno zoper njo ne zavarujemo. Socialistovsko „Pravo Lidu“ se je namreč silno veselilo v nedeljo 21. aprila tega leta, da med strankami, ki so sodelovale pri navdušeni narodni manifestaciji dne 13. aprila, ni bilo klerikalcev. (Tako namreč psujejo katoličane in „Pravo Lidu“ se ne more odvaditi psovki!) Vsled česa „Pravo Lidu“ tako sodi? Očividno vsled okoliščine, da so pri tej manifestaciji kot govorniki nastopili zastopniki mladočeške (državnopravne demokracije), agrarne in obeh socialističnih strank: Kramář, Stanek, Haberman, Klofač. — K temu je treba dati sledeče pojasnilo: Govoriti bi bil moral le zastopnik „Českeho svazu“ in pisatelj Jirasek prebrati prisego. — Proti temu dogovoru pa so povzeli besedo zgoraj imenovani govorniki. Tako ravnanje ni spodobno in še manj — odkrito. Zastopniki katoliške stranke so se udeležili manifestacije, z njo soglašali, pri njej sodelovali, toda ravnali so se po tem, kar je bilo poprej o njej dogovorjeno. Da so bili neodkrito prevarani, tega niso krivi in ta „uspeh“ tudi drugim strankam privoščijo. O obstoju katoliške stranke ne bodo odločevali niti socialisti, niti Kramáři in Klofači, marveč češko katol. ljudstvo. Zato, ker so bili izključeni od govorov pri manifestaciji dne 13. aprila, ni treba da bi bili, in tudi ne bodo izključeni pri odločitvi med narodom. O tem se bomo v prihodnosti še pogovorili. Vodstvo Združene katoliške stranke bi seveda moralo biti tako previdno, da bi se take stvari ne mogle prihodnjič več ponavljati.

Glede pobratimstva pri letošnjih majniških slavnostih piše isti list: Samo, kdor pozna bolj natančno razmere, ve, da je to pobratimstvo samo navidezno in da se igra ena stranka z drugo kot mačka z mišjo. Pod plaščem edinosti in narodnega pobratimstva skuša vsaka izmed udeleženih strank pridobiti zase kar največ priljubljenosti med ljudstvom, da pozneje v nastalih političnih bojih pridobi kar mogoče največ politične moči. Taka neodkritosrčna igra bi lahko oškodovala skupne narodne koristi. Ko se bo pretrgalo današnje hinavsko prijateljstvo, se bo očividno zavrnel tudi prapor skupnih narodnih koristi in to bo velikanska škoda. Zato bi bilo dobro, ako bi še o pravem času gledali na več odkritosrčnosti. Nikar drug drugemu ne lažimo pretirane ljubezni in potem se ne bo treba obmetavati z lonci in drugim domačim orodjem. Priznajmo si, da je tu mnogo, kar stranke loči, a da je tudi veliko, kar nam veleva, da si skupno za dosego tega prizadevamo. Skupna nam je oblika: vsi hočemo samostojno češko-slovaško državo, toda njen notranji ustroj si predstavljajo vsaka stranka drugače. Zato naj vsaka razloži narodu, kakšen ustroj smatra za najboljši in narod naj odloči.

Nove meje Rumunije.

Reichspost poroča: Vsled sklepa miru z Rumunijo se bo izravnala meja v prid Avstro Ogrske; ta izravnava se omejuje le na boljše varnost ob meji ležečih važnejših krajev in izhodov iz prelazov. Ker se meja ob Donavi premakne zahodno do Turn-Se-

verina, imamo ugodnejšo postojanko naprav napravljam pri Železnih vratih, mesto Turn-Severin samo pa ostane rumunsko. V daljnjem poteku izvzemši malega odseka ob Černi se meja premakne tako, da so obvladajoče višine popolnoma na ogerskih tleh in pri izhodih prelazov južno od Petrosenija, pri prelazu Rdečega stolpa in pri Kronštatu je sedaj meja za 8 do 12 km bolj oddaljena. Podobno se je meja premaknila na vzhodni meji Sedmograškega pri vseh onih odsekih, kjer je bila lega prehodov čez mejo do sedaj neugodna. V teh kosih zemlje, ktere je Rumunija odstopila, se pa ne nahaja noben pomemben kraj. Po večini je to neobljuden, z gozdovi zaraščen gorat svet. V severozapadnem moldavskem delu je ozemlje oglja treh dežel, ki je proti Dorni-Vatri globoko segala, vsled nove meje odrezano. Tako pripadejo južno od Dorne-Vatre ležeče gorske doline in okoli 35 km dolg kos bistriške doline z gozdnatimi obmejnimi kosi sveta, ki je neposredno mejil na Sedmograško odnosno na Bukovino, k Avstriji. Vzhodna bukovinska meja vzhodno od Radanca do vzhodno od Černovic, v splošnem med Seretom in Prutom, je tako pomaknjena naprej, da sedaj poteka od obmejnega kraja Talpa ob Seretu v dveh plitvih lokih naravnost proti severu in doseže reko Prut približno 25 km južnovzhodno od Černovic, tako da je glavno mesto Bukovine Černovice sedaj dvakrat bolj oddaljeno od meje kakor prej.

Slovenska katol. deklaracija.

Dalje so podpisali slovensko katoliško deklaracijo: Franc Erzar, župnik v Toplicah, Franc Lakmayer, župnik v Predvdvoru, Ivan Dežela, kaplan v Predvdvoru, Henrik Medved, župan občine St. Crucis, Franc Glavač, posestnik, Jože Jakoš, posestnik in občinski svetovalec, Janez Skrinjar, posestnik in občinski onbornik v Završju, Elija Medvešek, občinski svetovalec, Jakob Brinovec, občinski svetovalec, vsi v občini St. Crucis.

Gospod župan Henrik Medved nam piše: Pošiljam Vam notranjih 6 podpisov tukajšnjih uglednih mož, občinskih svetovalecev, s poročilom, da je tukajšnja občina s prav malimi izjemami vsa v soglasju z notranjimi resolucijami. Podpisov bi se dobilo za to lahko, kolikor bi bilo treba.

Dnevne vesti.

Pametna beseda? Pod tem naslovom je posnel „Slovenec“ v št. 93 notico: „Učiteljski tovariš“ piše: Neizogibno je, da posega učitelj v politiko. Toda ne v ono politiko sovraštva in paljenja zlih nagonov, ki smo jih gledali v nedavni preteklosti ter se od nje odvrčali, temveč v politično delo, ki stremi za gospodarskim in nravnim dvigom ljudstva, ki ima samo resnico na ščit in ki je v neizprosni boju s korupcijo v javnem in zasebnem življenju. Toda stremjenje je vredno znoja, še več je dolžnost vsakogar, ki je prepričan, da je dober, da je nujno potreben nravni moment v vsem delu družbe. „Slovenec“ je pristavil: „Naj bi ta beseda v velikem času ne ostala samo na papirju.“ Radovedni smo, zakaj je „Slovenec“ te besede ponatisnil iz „Učit. tovariša“ in ponatisnil celo z debelim tiskom. Skozi celih 20 let in čez je bila boja, da smo rešili ljudstvo magnatskega liberalizma in pripomogli v politiki katoliškim načelom do veljave in zmage. V tem boju so stali poleg naših voditeljev dr. Šusteršiča, dr. Kreka, prelata Kalana najpogostnejši možje vseh stanov, poleg duhovščine, mnogi vrli učitelji. Še mi je v živem spominu, s kolikim navdušenjem smo

na drugem katoliškem shodu vsprejeli pogumno četico učiteljev in učiteljic, mlade „Slomškarje“, ki jih je na shod pripeljal nevstrašeni učitelj Jaklič. Pa politika je bila samo listje, vse je bilo tiho, požrtvovalno delo v posojilnicah, v Marijinih družbah, društvih i. t. d., kar je vse merilo na to, da se gospodarsko in nravno dvigne naš narod. Storilo in doseglo se je, kar je pripustil Bog, in kar je bilo po človeških močeh mogoče. Če bo kedo hotel pravično oceniti dobo zadnjih 30 let, tega ne bo mogel zapisati, da nismo nič delali. „Katoliški shodi“ — niso to bili nič? Sv. misijoni niso bili nič? Delo za mladino — ni bilo to nič? Bil sem na I. katoliškem shodu, in bil sem na III. kat. shodu, na katerem sem strmé občudoval, kaj se je v 25 letih doseglo. In „Učit. tovariš“ ki je vedno moral liberalno zastavo med učiteljsvom govori sedaj o paljenju zlih nagonov; list, ki je širil korupcijo med narodom, nastopa sedaj kot prerok zoper korupcijo. To je vse lepo, če se je list tako poboljšal. A „Slovenec“, če tega ne ve, povemo na uho, da vprizarja zadnji čas „Učiteljski tovariš“ posebno lov na „Slomškarje“, da jih zopet privabi v svoj krog. Če njegovo delo ne bo brezuspešno, bo morda nekoliko pripomogel „Slovenec“, ki občuduje „pamet“ „Učit. tovariša“. Čudili se ne bomo, če nam precej „Slomškarjev“ veter odnese. To bo vže en sad sedaj slovenske politike.

Obrekovanje prezv. g. ljubljanskega knezoškofa dr. Jegliča in kanonika dr. Lampeta. Začel je „Slov. Narod“, točno mu je sledil „Slovenec“ in potem je šlo dalje. „Slovenec“ prinese po „Narodu“, da je dr. Lampe vložil pri apostolski nunciatu na Dunaju pritožbo proti knezoškofu dr. Jegliču radi — čujte! — veleizdaje. Lampe toži svojega škofa se je farizejsko pohujševal „Slovenec“. A ta stvar je imela drugačne posledice, nego so si gospodje pri „Slovenec“ predstavljali. Takoj je to novico pograbilo nemško časopisje, in šlo je dalje od lista do lista: Proti knezoškofu dr. Jegliču je dvignjena tožba radi veleizdaje. V „Resnici“ smo takoj povedali, da je grda laž, kar pišeta „Slovenec“ in „Narod“. Ko je stvar šla skozi dunajsko časopisje, je apostolska nunciatura na Dunaju objavila v 196. številki „Reichspost“ z dne 30. aprila oficijozno notico, v kateri pravi, da je vest o kaki tožbi dr. Lampeta proti knezoškofu dr. Jegliču z vsemi podrobnostmi docela izmišljena. „Kanonik dr. Lampe“ — pravi izjava — „ni pri dunajski nunciatu nobene tožbe vložil in apostolski nuncij vsled tega ni prišel niti v položaj, da bi se bavil z odgovarjanjem ali zasledovanjem take pritožbe.“ To pa „Slovenec“ ni bilo dosti, ampak je vzdrževal laž še naprej. Po „Slovenec“ je prinesla „Information“ to laž z osebnimi napadi na dr. Lampeta. „Slovenec“ je ta napad takoj ponatisnil, češ, da je „Information“ dobro poučena iz cerkvenih krogov. Izdajatelj koresponce „Information“ je pa tržaski jud Angelo Eisner von Eisenhof. Stvar je šla dalje skozi vse nemške in nevtralne liste. Polastili so se je časniki antante, katerim je „jugoslov. knezoškof veleizdajalec“ silno prav prišel. Clémenceau je sprejemal v Parizu deputacijo slovanskih emigrantov, v Rimu so imeli sestanek, kako pa jim je prišla vest, da je še ljubljanski knezoškof v njihovi družbi! Stvar je bila škandalозна, tako da se je sveta stolica začela zanimati zanjo in je vprašala na Dunaju, kaj je z ljubljanskim knezoškofom. Seveda je dobila odgovor, da je stvar izmišljena, in sveta stolica je to v listih, ki so ji dostopni, objavila. — Vprašamo pa, kako morejo nositi odgovornost za tako obrekovanje gospodje okoli katoliške tiskarne? Da lažejo o škofih liberalni listi, ni nič čudnega, ker to je njihov posel, a kako pride

do tega „Slovenec“? „Slovenec“ je v prvi vrsti kriv, da je šlo obrekovanje o „veleizdajstvu“ ljubljanskega knezoškofa po vsem svetu in se je tako blatil škof pred celo javno. Če je laž enkrat zunaj, je ni več mogoče vjeti, ampak leti dalje. Kdo bo to moralno škodo popravil? Seveda je sedaj dr. Lampe prisiljen od svoje strani nekaj storiti. Čujemo, da je storil dr. Lampe prvi korak s tem, da je vložil na Dunaju tožbo proti korespondenci „Information“. Dana je s tem priložnost, pojasniti vso zadevo pred najširšo javnostjo.

Duhovniki in dr. Ravnihar. Po deželi se sedaj vršijo shodi, na katerih nastopa tudi liberalni poslanec dr. Ravnihar poleg naših poslancev. Kako naj mi duhovniki za take shode agitiramo? Ali smo že pozabili, da je ta poslanec v parlamentu glasoval za razpore in da smo mi duhovniki po škofovem ukazu nabirali podpise — in sicer z velikimi žrtvami — zoper razpore. Sedaj naj se pa bratimo.

Lažnjivec v zadregi! V „katoliški“ tiskarni izhajajoči „Slovenec“ se je lagal, da je kanonik msgr. dr. Lampe tožil presv. ljubljanskega knezoškofa radi „veleizdaje“. Slučajno se je ta laž tako evidentno razkrila, da jo je „Slovenec“ sam moral preklicati. V svoji zadregi pa je ravnal kakor je pri — zasačenih lažnjivcih običajno: **Nadomestil je prvo laž z debelo novo lažjo.** — Skrivnostno pripoveduje, da knezoškofa sicer ni tožil dr. Lampe pač pa neki lajik, ki večkrat zahaja v Švico in je to izrabil za tožbo v Rim. **Zlagano od prve do zadnje besede.** Tudi ta laž, ki obsega najpodleje sumničenje, je vredna tistih poštenjakov, ki leto in dan zlorablajo z nedosežno frivolnostjo „Katoliški tiskarno“ za svoje lopovske namene.

Bodimo odkriti. Piše se nam z dežele: Ker se vedno povdarja, da bo bodoča Jugoslavija pod žezlom habsburške dinastije, nas pa vendar zanima, kako mislijo tisti krogi, ki v zasebnih krogih v Avstriji zelo čudno govore. To ni nobena denunciacija! Ker je že javno!

Zanimive številke. Kalanova stranka je zvalila na shod mladinov 163 duhovnikov, ki so se zastopali 72 drugih. Gotovo so mladini vse storili, da so spravili v Ljubljano do zadnjega moža in da so dobili od vseh pooblastila, o katerih so slutili, da količkar diše po mladinizmu. Torej bi bilo vseh mladinov na Kranjskem 235. Duhovnikov je pa bilo na Kranjskem koncem leta 728. Če odštejemo torej 235 mladinov, ostane še 493 duhovnikov. Ali ta številka ne govori dovolj jasno?

Vpliv nove stranke. Mlad gospod, ki se je udeležil sestanka dne 29. aprila v Ljubljani, je prijatelju, ki ga je vprašal, kaj bodo mladini počeli sedaj, odgovoril: „Postanemo boljše, ker nimamo nič izgubiti, dobimo pa težko kaj.“

Občni zbor „Kmečke zveze za kranjski okraj“ bode v torek po binkošti ob 1. uri v „Ljudskem Domu“ v Kranju. Na ta občni zbor so s tem povabljeni društveni člani.

Narobe svet. Ljudje, ki so časih licitali „škofove brošure“, sedaj licitirajo za „Slovensko Stražo“. G. Smodej s Koroškega hodi po Kranjskem in govori — na Koroškem se take njegove agiliti ne opazi. Ali je že rešena Koroška, ali je že pridobila samostojnost, da more zanemarjati posel klicarja na Koroškem. Tudi dr. Korošec je več na Kranjskem kot na Štajerskem. Ali so kranjski mladini tako za nič, da takih stvari ne morejo sami opraviti. Časih je za to na Kranjskem zadoščalo par „starinov“, sedaj pa so šli še na Koroško in Štajersko pomagat.

Povejte vendar enkrat resnico. Ko se

je sklenil z Ukrajino mir, je bil „Slovenec“ silno žalosten, ko se je sklenil z Rumunijo, je bil naravnost jezen, da je Rumunija tako — ponižana. „Slovenec“ ne najde sploh nobenega veselja, če se sklene kak mir, zato naj vendar enkrat odkrito pove, kdaj bi bil on res vesel. Če ne bo on povedal, bomo pa — mi.

„Reichspost“, edini krščanski list v Avstriji leži globoko v želodcu urednikom okoli sedanjega „Slovenca“. „Slovenec“ pa dan za dnem prepisava članke iz brezverske socialistične „Arbeiter Zeitung“ in „Arbeiterwille“. Kam nas bo pripeljal cankarizem?

Iz Idrije se nam piše: Gosp. urednik! Prav na tiho Vam nekaj povem. V soboto, dne 4. t. m., na dan sv. Monike, ki je s svojimi molitvami spreobrnila svojega izgubljenega sina, so prišli k nam iz Ljubljane kar trije gg. uredniki: Moškerc, dr. Jež in Vrtovec, menda z namenom, da vodijo socialni tečaj za tukajšnje katoliške rudarje. Drugi — seveda glavni — namen pa je bil da spreobrnejo one zgubljene sinove svete Cerkve, ki niso s svojim škofom. Prav lepo so vršili svoje misijonsko delo, saj so kot dobri katoličani tudi škofu poslali svojo udanostno brzojavko. Pa je že smola! Ko so se najbolj goreče zavzemali za vero, verska načela, Cerkev in škofa, se oglasi med poslušavci v prostorih kat. del. družbe zli preroški duh: „Sem radoveden, kateri teh gospodov bo jutri pri sv. maši!“ Klic je vzbudil radovednost... In pazljive oči vedo povedati tak rezultat: Eden gospodov — večji po postavi — je dobil pol maše, če je poročilo v Slovincu točno, o drugih dveh pa zgodovina molči. Le dva socialna demokrata sta se poredno muzala, ko sta ju videla med sv. mašo pohajati po mestu. Lejte si no, g. urednik, kako čudno se svet spreminja. D nanes polnijo cerkve spreobrneni liberalci, kakor trdijo ljubljanski gospodje od vrha do tal, praznijo jih pa katoliški možje, ki rešujejo Cerkev in škofa. Samo nekaj je pri tem škoda: Skupno delo vseh strank za Jugoslavijo ne bo uspevalo v teh razmerah. Ne bodo prišli drugje skupaj kakor na cerkvenem pragu: Liberalci in soc. demokrati v cerkev, možje S. L. S. pa iz cerkve. To povem samo Vam na uho, da ne bodo slišali katoliški možje v uredništvu Slovence, sicer bi se utegnili primeriti, da bi gg. uredniki iz katoliške tiskarne spet kje trdili, da je Resnica sama gnojnica!

Pri praških svečanostih (50 letnica češkega narodnega gledališča) zastopa S. L. S. kakor poročila „Slov. Narod“ dr. Izidor Cankar. Zanimivo, da si je S. L. S. izbrala za zastopnika — zagrebškega deklaranta.

Poročilo ljubljanskega odbora za vojne vdove in sirote. Leta 1915 se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom dež. glavarja dr. Ivan Šusteršiča odbor za vojne vdove in sirote, ki je prevzel nalogo za božič obdarovati vdove in sirote v vojni padlih ali vsled vojne umrlih kranjskih junakov. Odbor je poleg predsednika obstojal iz sledečih gospodov: dr. Ivan Tavčar, župan ljubljanski, dr. Ferdinand Eger, advokat in dež. poslanec, dr. J. Gruden, kanonik ljublj. stol. kapitlja, Ernest bar. Schönberger, deželni svetnik, Ign. Nadrah, kanonik ljublj. stolnega kapitlja, Otomar Bamberg, lastnik tiskarne, Karel Dermastija, vodja slov. trg. šole in dež. poslanec, Gabrijel Jelovšek, veleposestnik, Antom Belec, župan, Ivan Kregar, predsednik zavoda za pospeševanje obrti, Nikolaj vitez Gutmansthal, veleposestnik, Prelat Andrej Kalan, kanonik, dr. Valentin Krisper, odvetnik, dr. Vladislav Pegan, deželni odbornik, dr. Karel Triller, deželni odbornik, dr. Evgen Lampe, deželni odbornik, Karel

Pollak, star. tovarnar. Tekom svojega delovanja je odbor v določeni namen nabral 71.930 K 06 h. Za obdarovanje je bilo priglasičenih 1120 vdov in 3478 sirot. Vsaka vdova, odnosno vsaka sirota je dobila božični dar 15 K. Porazdelilo se je tedaj med nje 68.970 K. Po odbitku stroškov za tiskovine in poštnino v znesku 393 K 95 h je preostal po pribitku interkalara obresti znesek 3265 K 35 h, katerega je odbor vred z obrestmi izročil „Kranjskemu dežel. društvu c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote ter varstvo otrok in mladinsko skrbstvo v Ljubljani.“ Ker je to društvo sedaj prevzelo vso skrb za vojne vdove in sirote v deželi, je imenovan odbor svoje delovanje ustavil ter se razšel. Vsem darovalcem, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da je ta človekoljubna in patrijotična akcija uspela, izreka odbor tem potom še enkrat najtoplejšo zahvalo.

Odbor za vojne vdove in sirote v Ljubljani.

Gospodarske vesti.

Demobilizacija in vojno posojilo.

Finančni minister je podal izjavo, po kateri bodo imeli prednost pri nakupu od armade pri demobilizaciji oddanega blaga — konj, voz, raznega orodja itd. — tisti, ki bodo kupnino položili v vojno posojilo. Armadno blago se bo razdelilo po deželah, in v vsaki deželi bo razdelilnica, ki bo skrbela, da pride blago brez prekupčije naravnost v roke kmetovalcem. Za Kranjsko bo imelo razdelitev v rokah c. kr. kmetijska družba.

Sam si striže lase. Izumili so majhen stroj, katerega se lahko pritrdi na glavnik in s katerim si človek lahko sam striže lase.

Katoliški tiskovni sklad.

IV.

Anton Abram, župnik, Košana, 1000 K pod geslom „Vse za vero, dom, cesarja.“ — Anton Bojanec, kurat, Nidanje Selo, 1000 K pod geslom „Vse za vero, dom, cesarja.“ — Anton Briški iz Briš, 20 K. — Neimenovan, št. Lambert, p. Sava, 300 K. — Andrej Remškar, posestnik, Brezovica, 60 K.

Kaj je bilo novega pretekli teden?

Vojni minister baron Stöger-Steiner je povišan za generalnega polkovnika, podadmiral vitez Keil za admiral in novoimenovani šef vojaške pisarne polkovnik baron Seidler za generalmajorja. — Župnik v Domžalah Fran Bernik je odlikovan z zlatim zaslužnim križem s krono na traku hrabrostne svetinje. — Za polkovnika je povišan podpolkovnik Teodor Raktelj. — Za fregatnega kapitana sta povišana korvetna kapitana Metod Koch in Adolf Potočnik. — Za korvetnega kapitana je povišan poročnik linijske ladje Slavomir Drachster. — Za župana v Krškem je izvoljen posestnik Ivan Golob. — Občina Trebeljevo je dobila 4000 K podpore od notranjega ministrstva. — Za dohtarico filozofije je promovirala v Gradcu gdča. Milica Strékelj. — Poročil se je učitelj Alojz Intihar iz Zelimej z gdčo. Zinko Virant. — Notar dr. Franc Hrovat je iz Brežic prestavljen v Kamnik. — Vojni kurat Hubert Rant je imenovan za vojnega superiora 2. razreda.

Radi slabe prehrane je te dni stavkalo v Gradcu in okolici 12.000 delavcev. Stavka je končana. — Blizu postaje v Litiji so našli pred par dnevi težko ranjenega črnovojniškega trenskega vojaka Frana Udovca, ki se je peljal na dopust v občino Kolovrat. Padel je najbrže ponoči iz vlaka ter se na glavi precej nevarno poškodoval. — V Savo je skočila pri Zgornjem Logu Marija Taufer. — V ljubljanskem „Mestnem Domu“ se je pri gasilni vaji ubil 16letni plesarski vajenec Zgonc.

Umrli so: na Smarni gori vpokojeni kaplan Josip Frölich; na Jesenicah nadpaznik finančne straže g. Hodnik; v Zagorju ob Savi trgovec Josip Zimerman; v Siški Ivan Jeras; v Seničici pri Medvodah gdča. Justina Trampus; v Studenem pri Postojni mati učiteljice gospe Marija Carli.

V Ljubljani: ključavničarski mojster Julij Rossmanith, Mira Kotar, stara 18 let, Marija Rupnik, roj. Rebek; Josip Zaman, sprevoznik južne železnice.

„NOVICE.“

Trafike in druge prodajalne, ki žele prodajati novi dnevnik, naj se oglašijo pravočasno na naslov Zadrúžne tiskarne v Ljubljani. Rabat zelo ugoden.

Za cesarja in domovino!

Druge šole sledite! Odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani je dobil naslednje pismo: Slavni odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani. Podpisano ravnateljstvo dovoljuje si vpsolati Vam zahvalni dar gojenk in gojencev Christofovega učnega zavoda v Ljubljani v znesku 20 K 3 v, kateremu daru pridene ravnatelj zavoda, Josip Christof, znesek 10 K, toraj v skupnem znesku 30 K 3 v, kateri znesek se naj uporabi za ustanovitev „Vojaškega doma“ v Ljubljani. Ravnateljstvo oblastveno na znanje vzetega zasebnega učnega zavoda Josipa Christofa v Ljubljani, dne 9. maja 1918. Ravnatelj: Josip Christof. — Gg. šolske voditelje odbor za „Vojaški dom“ v Ljubljani najvjudnejše in nujno prosi, da organizirajo manifestacijo naše mladine za rešitev cesarja iz Sočinih valov. Prepričani smo, da bo vest o tej manifestaciji cesarju in njegovi blagi dušici najljubša!

Predstojništvu Marijinih družb sledite hitro Marijini družbi v Šturijah na Vipavskem, ki je nabrala 200 K (dvesto) za „Vojaške domove“. Sinovi naše domovine naj vidijo, da v zaledju pošene mladenke žrtvujejo, da jim ustvarijo pošten dom, družabnice „Marijinih družb“ naj ne manjkajo v izkazu, ki bo pričal vašo radost ob rešitvi cesarja iz Sočinih valov in ob rojstvu najmlajšega Habsburžana.

Zahvalni dar dežele kranjske za rešitev cesarja. Za „Vojaški dom“ v Ljubljani so darovali: po 1000 K: Dr. Karel baron Born, c. kr. ritmojster, kranjski dež. poslanec, sedaj v Krakovu; tovarnar Karel Pollak star. v Ljubljani. — Po 200 K: Trboveljska premogokopna družba; Ljubljanska kreditna banka; posestnik in veletrgovec Avgust Tomažič. — Po 100 K: prevzv. knezoškof dr. Ant. Bon. Jeglič; deželni predsednik grof Henrik Attems; deželni glavar dr. Ivan Šustersič; dež. odbornik dr. Evgen Lampe; vitez Gutmannsthal v Radečah; stolni dekan č. g. Matija Kolar; ravnatelj Ferd. Gruschka na Dunaju; c. kr. profesor v p. in častni kanonik dr. Ivan Svetina; profesor katehet dr. Gregorij Pečjak; veletržec Julij Elbert v Ljubljani; trgovina z oblekami Gričar in Mejač v Ljubljani; zavod za uniformiranje Rudolf Bodenmüller v Ljubljani; ravnateljstvo rudnika v Litiji ob Savi. — Po 50 K: dež. odbornik nam. Oton baron Apfaltrern; deželni odbornik drž. in dež. poslanec grof Barbo, drž. in dež. poslanec Josip vitez Pogačnik; Kranjska tovarna za železno blago A. Hayel v Kamniku; veletrgovina c. kr. dvorna založba Franc Kollmann v Ljubljani; deželni poslanec, ravnatelj Kranjske hranilnice dr. Anton vitez pl. Schoeppl v Ljubljani; Friderik baron Rechbach; semeniški ravnatelj kanonik dr. Jos. Lesar; prof. Anton Koritnik v Št. Vidu nad Ljubljano; trgovina Ant. Stacul v Ljubljani; Andrej Remškar, Brezovica pri Ljubljani. — Po 40 K: trgovina z usnjem Brata Moskovič v Ljubljani; prof. dr. Fr. Perne v Ljubljani. — Po 30 K: dekan Mih. Arko v Idriji; državni poslanec dr. Lovro Pogačnik; — Po 25 K: Dr. Franc Jere, profesor v Št. Vidu nad Ljubljano; arhitekt in mestni stavbenik V. Scagnetti v Ljubljani. — Po 20 K: Dr. Aleš Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; dr. Fr. Ušeničnik, profesor bogoslovja v Ljubljani; Fr. Rebolj, gimn. prof. v Št. Vidu nad Ljubljano; trgovina s steklom Aug. Agnola v Ljubljani; Ivan

Seunig v Ljubljani; trgovec F. Fabian v Ljubljani; agentura C. Menardi v Ljubljani; tovarna slamnikov Stemberger in Mellitzer v Mengšu. — Po 10 K: deželni poslanci: Perhavec iz Vipave, dr. Karel Dermastia, Ljubljana, Anton Lovšin, Jurjevica pri Ribnici, ravnatelj Ciril Dolenc, Ljubljana, katehet Jernej Pavlin, Št. Vid nad Ljubljano, Janez Zabukovec, župnik, Križ pri Trzihu; Jan. Brence, župnik, Preska; Jakob Širaj, kaplan, Devica Marija v Polju; Henrik pl. Schollmayer Lichtenberg, P. Staritrj pri Rakeku; Ant. Verbole, Aržišče. — Po 5 K: dr.

Ferk. Cekal, kanonik, Ljubljana; Franc Hiersche, župnik, Radeče; M. Stanonik, prefekt Št. Vid pri Ljubljani; Janez Frlipič, prefekt, Št. Vid nad Ljubljano; Val. Oblak, župnik, Kropa; Karel Počivalnik, posestnik, Ljubljana. — Po 2 K: Alfonz Breznik, Ljubljana; Franc Gazvoda, župan, Brusnice. — Po 1 K 20 v: Fran Berlec, Kandija. — Upamo, da se odzovejo vsi, ki so v zaledju hvalo dolžni našim hrabrim vojakom in ki nočejo zaostati pri zbirki, ki je izraz naše udanosti do ljubljene cesarja. — Odbor za „Vojaške domove“ v Ljubljani.

Kdor želi prejemati novi dnevnik

„Novice“

ki prične v kratkem izhajati v Ljubljani, naj nam to takoj javi po dopisnici. Prosimo tudi za naslove onih, katerim naj prvo številko pošiljamo na **ogled.**

Naročnina za celo leto bo 40 K, za pol leta 20 K.

Ker ne razpolagamo z denarjem, bomo novi dnevnik pošiljali samo tistim, ki ga naroče.

Zadrúžna tiskarna v Ljubljani.

Kranjska deželna banka v Ljubljani.

Najvarnejše in najugodnejše se naloži denar v pupilarnovarnih 4½% zastavnih listih in 4½% komunalnih zadolžnicah Kranjske deželne banke. Letne obresti čistih 4½% brez odbitka kakršnegakoli davka.

Daje **hipotekarna** in **komunalna** posojila. Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun pod najugodnejšimi pogoji.

ILIRSKA BANKA V LJUBLJANI

Šelenburgova ulica št. 1.

izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

financira vojaške dobave in aprovizacijske kupčije. — Daje predjume na blago. — Eskomp-tira menice, fakture in terjatve. — Pospešuje trgovino, industrijo ter uvoz in izvoz. — Vloge na knjižice obrestuje po 4%. — Vloge na tekoči račun po dogovoru.